

dring af Fordelingen af Udbyttet mellem det offentlige og Nationalbanken, men jeg vil gerne sige til det ærede Medlem fra Horsens (Hans Nielsen), at jeg har en meget bedre Maade, med Hensyn til hvilken jeg kan tilbyde ham Samarbejde, og ved hvilken Staten kan faa, hvad der tilkommer den. Allerede i 1914 havde Regeringen Blikket henvendt paa det Skatteprivilegium, som Nationalbanken har, og som er et virkeligt Privilegium. Medens Seddeludstedelsesmonopolet ret beset ikke er et Privilegium, men en samfundsmæssig Udøvelse af det offentlige Ret, er Skatteprivilegiet et reelt Privilegium, et Privilegium for en privat Institution. De Radikale og Socialdemokraterne var villige til at følge Regeringen i 1914—15, men den Gang gik dette Spørgsmaal ud af Loven. Jeg tilbyder det ærede Medlem Samarbejde med Hensyn til at genoptage det; hvor langt vi kan komme dermed, kan hverken det ærede Medlem eller jeg i Øjeblikket vide, det kommer an paa de andre Partiers Medvirken, men det er meget mere probat, meget mere sagligt begrundeligt og meget rimeligere end nu at komme ind paa en Undersøgelse af, om man skal forandre Forholdet mellem Statens Udbytte og Nationalbankens Aktionærs Udbytte.

I Forbindelse med Spørgsmaalet om Seddeludstedelsen og den Magt, som denne giver Nationalbanken, var baade det ærede Medlem fra Horsens (Hans Nielsen) og senere det ærede 7de Medlem for Aalborg Amt inde paa Spørgsmaalet om Nationalbankens Magt i Forhold til de andre Banker. Jeg maa maaske have Lov at sige, at der i dette Ting ikke findes en ivrigere Modstander af Bankvælde og en ihærdigere Forfølger af det, hvor jeg mener at træffe det, end jeg. Den Gang der kom — heldigvis falske — Rygter frem i Bladene om, at Bankerne forud for det forrige Statslaan havde stillet Betingelser med Hensyn til Nationalhusholdningen, inden de vilde indgaa paa dette Laan, sagde jeg offentlig, og jeg benytter ikke uden Tilfredshed denne Lejlighed til at gentage det her i Tinget, at jeg vil haabe, at dette Land aldrig maatte mangle et Ministerium og en Rigsdag, for hvem det ligger nærmere gennem Lov at udskrive Tvangslaan hos Bankerne efter de Betin-

gelses, Lovgivningsmagten bestemmer, end at modtage Betingelser med Hensyn til Statshusholdningen for et saakaldt frivilligt Laan. Hvad angaar Nationalbankens Stilling overfor dette Bankvælde, finder jeg, at det var et meget heldigt Udtryk, det ærede 7de Medlem for Aalborg Amt fandt derfor: at Nationalbanken ikke skal være en af de Heste, der trækker Samfundets økonomiske Kærre, men skal være den Kusk, som regerer Hestene. I et Replikskifte med det ærede Medlem fra Æbeltoft i 1914 udtrykte jeg det saaledes, at jeg syntes ikke, han havde Ret, naar han mente, at Nationalbanken skulde være i Spidsen for Bankerne, efter min Mening skulde den være over Bankerne, Regulator for Bankerne. Det kan ikke nægtes, at der i saa Henseende er Brist. Det forekommer ogsaa rigtigt, at en Lov om Forlængelse af Nationalbankens Oktroj paa visse Betingelser giver Anledning til at undersøge, om dette ikke vil kunne ændres, og ligeledes er det unægteligt, at Aktieudvidelser, i hvilke det offentlige kan deltage og paa for det offentlige gunstige Vilkaar, er et af de Midler, som kunde overvejes. I Telefonkoncessionerne blev der netop indført en Ret for det offentlige til ved Aktieudvidelser i Aktieselskaber at faa Aktier tilbudt; der staaar, at det skulde være paa samme Vilkaar, paa hvilke de tilbødes de ældre Aktionærer. Hvilke Vilkaar man kunde enes om, kan være Genstand for Forhandling og Debat, men at aabne en Adgang, som ogsaa det offentlige, hver Gang der er en Aktieudvidelse, kunde overveje, om det vilde benytte sig af, forekommer mig at være en af de Veje, ad hvilke Nationalbankens Styrke overfor de andre Banker kunde befordres.

Det tredje Hovedspørgsmaal, der er blevet berørt af tidligere Talere, er Forholdet mellem Guld eller rettere Metalbeholdningen baade i møntet Guld og andet til Metalfonden hørende paa den ene Side og Seddeludstedelsen paa den anden. Dår vil jeg gerne sige — og at erkende dette synes jeg bør være en Samvittighedssag for Folketinget —, at hvis der er begaaet Fejl i Retning af Opsparing af Guld her i Landet, er Folketinget medskyldig deri. Da vi i 1914—15 sad i Ud-